

MARTA ALÒS || VIURE PER VEURE

Justícia sense llibertat?

El 14 de novembre de l'any 1963 el diari *Le Monde* de París va publicar una entrevista que el periodista José Antonio Novais Tomé va fer al que aleshores era abat de Montserrat, Aureli Maria Escarré. L'objectiu promogut per Josep Benet i Albert Manent perseguia, i val a dir que ho va aconseguir, que un diari de renom i de projecció internacional recollís unes declaracions contra el franquisme i alhora situar també al mapa la realitat catalana. Com ja és sabut, la història ens recorda que, tot just després de dos anys de ser publicada aquella entrevista, el dictador va obligar l'abat a marxar de Catalunya i al periodista Novais li va ser retirat el passaport i el carnet per a seguir exercint la seva professió. Tot i que ha plogut des d'aleshores ençà, es pot dir que aquella entrevista encara és força vigent. Perquè assegurar, tal com deia a les seves homilies l'abat Escarré, "on no hi ha una autèntica llibertat, no hi ha justícia; i és el que passa a Espanya", potser no tindria cap sentit repetir-ho en indrets com Extremadura o Andalusia, però a Catalunya, la sentència segueix, com *L'estaca* d'en Llach, tan punyent com aleshores. Com la pel·lícula *El dia de la marmota*, sigui en temps

"Tenim dret, com qualsevol altra minoria, a la nostra cultura, a la nostra història, als nostres costums"

de dictadura o monarquia parlamentària, Espanya exerceix de gota malaia, és per això que ara alguns es desperten i descobren que res no ha canviat, que fins i tot en democràcia, l'assetjament constant a una cultura i a una llengua, en definitiva a una nació que vol continuar existint, ens retorna com el cogombre mal paït. L'any 1963, l'abat Escarré declarava que, juntament amb cent persones, havia escrit una carta al vicepresident del govern espanyol, el capità general Muñoz Grandes, on li demanava la llibertat total per a la cultura catalana. "Tenim dret, com qualsevol altra minoria, a la nostra cultura, a la nostra història, als nostres costums." Més vigent, impossible, oi? L'abat Escarré deixava caure però un missatge final que, com a resum del seu pensament, obria les portes a una solució, tal vegada la solució final a un conflicte perenne entre Espanya i Catalunya. Deia així: "El futur depèn de la manera en què es resoldrà el problema d'avui, que és també un problema social, un problema de democràcia i de llibertat i, per tant, de justícia." Potser només cal que tots plegats resseguim el camí de les paraules profètiques de l'abat Escarré publicades fa gairebé quaranta-nou anys.